

Сушицька Н.В., к.ю.н., доцент,
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова, м. Київ, Україна

УКРАЇНА - ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ: ПЕРСПЕКТИВИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Широкомасштабна війна, розв'язана росією проти України, змінила картину світу, зумовила низку ризиків і загроз, спричинила турбулентні процеси в політичному, економічному, безпековому середовищах, наслідки яких нині важко спрогнозувати. 1 березня Європарламент на позачерговому засіданні розглянув подання України і рекомендував надати їй статус кандидата на вступ до ЄС. За таке рішення проголосувала більшість зі 676 депутатів, присутніх у залі: за – 637, проти – 13, утрималися – 26.

Безумовно, що така подія в зовнішній політиці України несе ґрунтовне змістовне навантаження і потребує аналізу і корегуванню всієї соціально-економічної та політичної систем України. Перш за все необхідно розглянути похідні чинники вступу України в ЄС, перспективи і проблеми подальшого розвитку нашої держави.

Важливість і актуальність нової ситуації у відносинах Києва і Брюсселя характеризується наступними чинниками.

Перше. Статус кандидата знаменує завершення тривалої невизначеності у відносинах Києва і Брюсселя. Окреслюючи еволюцію євроінтеграції, варто зазначити, що інтеграція до об'єднаної Європи залишалася процесом з «відкладеними перспективами». Усі попередні двосторонні домовленості, угоди і стратегії, зокрема, Угода про партнерство і співробітництво Україна-ЄС (1994р.), Спільна стратегія ЄС щодо України (1999р.), План дій Україна-ЄС (2005р.), Угода про асоціацію Україна-ЄС (2014р.) не визначали чітких перспектив євроінтеграції. Загалом ЄС орієнтувався на укладення партнерських угод, які виглядали де-факто як «домашні завдання», виконання яких не передбачало набуття членства в ЄС [1].

Друге. Новий статус України є додатковим «двигуном» внутрішніх соціально-економічних реформ і «зеленим світлом» для залучення спеціальних фінансових інструментів ЄС з підготовки до вступу. Це складова фундаменту повоєнного відновлення і відродження країни, позитивний сигнал для зовнішніх інвесторів.

Третє. Набуття кандидатства є вагомим морально-психологічним стимулом для громадян країни, які воюють за свій європейський вибір. Це важливий момент з огляду на те, що більшість українців підтримують

вступ до ЄС, ототожнюючи своє майбутнє та майбутнє країни з приєднанням до європейської спільноти.

Четверте. Рішення лідерів країн ЄС щодо надання кандидатського статусу Україні стало об'єднуючим чинником для Євросоюзу.

Вступ України до ЄС матиме вагомий стимул виходу країни на якісно новий рівень розвитку нашої держави, економічного зростання, покращення рівня добробуту населення і можливість зайняти своє місце поруч з провідними країнами Європи. Відповідно до Висновку Комісії про заяву України на членство в Європейському Союзі [2] Україні необхідно було б здійснити ряд кроків. Це унеможливило б повернення до адміністративно-командної системи управління державою, прояву всіх негативних наслідків і стало поштовхом до реформування основних складових внутрішньої політики країни.

Статус кандидата в члени ЄС вимагає від України дотримання всіх вимог європейського міжнародного порядку.

Європейським Союзом було розроблено і прийнято «Копенгагенські критерії» вступу до ЄС. Перший критерій – політичний. Він повинен забезпечувати стабільність інститутів, що є гарантами демократії, верховенства права, прав людини тощо. Другий – економічний. Зокрема, це спроможність впоратися з конкуренцією в межах ринку Європейського Союзу та існування діючої ринкової економіки в країні яка прагне бути членом ЄС. Третій – критерій членства пов'язаний з тим, що держава здатна взяти на себе обов'язки членства, виключно з дотриманням цілей політичного, економічного та валютного союзу. Четвертий критерій зазвичай називають «незалежним», оскільки він направлений на те щоб ЄС одночасно з прийняттям до себе нових держав, не послабляв європейської інтеграції [3].

Після вступу України до Європейського Союзу, ми матимемо наступні перспективи: брати участь в Європейській колективній безпеці, забезпечувати енергетичну безпеку в рамках статусу без'ядерної держави, реформувати національного судочинства, боротьба з корупцією в органах державної влади, дотримання прав людини через соціальні гарантії, соціальне забезпечення та пенсійну реформу, стимулювати зростання ВВП, розвиток ринкової економіки, відкриття зовнішньоекономічних ринків, що, з одного боку, збільшить експорт товарів та сприятиме нарощуванню виробництва, з другого – збільшиться імпорт якісних європейських товарів, європейська освітня політика, зменшення рівня безробіття через можливість працевлаштування за спеціальністю за кордоном [4].

Отже, для розбудови української держави необхідна чітко спрямована, виважена політика, створення чіткої законодавчої та нормативно-правової бази, відповідних інституцій, які відкриють широкі можливості для

реалізації планів економічного і соціального розвитку України, національної безпеки. Важливо виконати умови визначених Європейською комісією, щоб Україна посіла гідне місце в європейському світовому просторі.

Література

1. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики». *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 40. Ст. 527. Документ 2411-VI, чинний. Редакція від 08.07.2018. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JF0V101A?an=6>
2. Висновок Комісії про заяву України на членство в Європейському Союзі. 17.06.2022. URL: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10321-2022-INIT/en/pdf>
3. Копенгагенські критерії: червень 1993 року. URL: http://ukrcei.org/uploads/files/default/kopengagenskie_kriterii.pdf
4. Макаренко Н.А. Нові перспективи вступу України до Європейського Союзу: вплив російсько-української війни 2022 року на євроінтеграцію. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. №. 1. С. 366–369.

УДК 340.1(043.2)

Тарахонич Т.І., к.ю.н., старший науковий співробітник,
Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України,
м. Київ, Україна

ПРАВОВИЙ РЕЖИМ: СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА

У правовій доктрині особливої ваги та значення набуває проблема розуміння правового режиму як важливої складової правового регулювання та його механізму. Це проблема є очевидною, оскільки в українському суспільстві мають місце суттєві зміни, що в значній мірі зумовлені повномасштабними воєнними діями, порушенням суверенітету та територіальної цілісності держави. Активізується роль та значення тих форм правових режимів, механізмів їх реалізації та забезпечення, які в значній мірі впливають на територіальну цілісність, права та свободи громадян тощо.

Потреба наукової розробки даної проблеми в значній мірі зумовлена недостатнім рівнем її аналізу на доктринальному рівні, недосконалістю правового регулювання, відсутністю чіткої державної політики в цій сфері, необхідністю вивчення зарубіжного досвіду та його використання в національному законодавстві, нагальною потребою вирішення проблем пов'язаних із запровадженням воєнного стану та необхідністю розробки та введення в дію надзвичайного законодавства.